

فرهنگ تفصیلی اصطلاحات روایت‌شناسی

جرالد پرینس

www.ketab.ir

ترجمه:

سید رحیم موسوی‌نیا

دانشگاه شهید چمران اهواز

ویراست دوم ترجمه

۱۳۹۹

انتشارات دانشگاه شهید چمران اهواز

۷۷۸

سرشناسه	پرینس، جرال، ۱۹۴۲ - م.
عنوان و نام پدیدآور	Prince, Gerald فرهنگ تفصیلی اصطلاحات روایت‌شناسی/جرالد پرینس؛ ترجمه سیدرحیم موسوی‌نیا؛ ویراستار علمی ابوالفضل حری؛ ویراستار ادبی قدرت قاسمی‌پور.
وضعیت ویراست	ویراست ۲.
مشخصات نشر	اهواز: دانشگاه شهید چمران اهواز، اداره انتشارات و چاپ، ۱۳۹۹.
مشخصات ظاهری	۳۱۷ ص.
فروست	انتشارات دانشگاه شهید چمران اهواز: ۷۷۸.
شابک	978-600-141272-1
وضعیت فهرست نویسی	قیفا
یادداشت	عنوان اصلی: A dictionary of narratology.
یادداشت	واژه‌نامه.
یادداشت	کتابنامه: ص. [۲۱۹] - ۲۴۰.
موضوع	گفتمان روایی -- واژه‌نامه‌ها
موضوع	Discourse analysis, Narrative -- Dictionaries
موضوع	روایت‌گری -- واژه‌نامه‌ها
موضوع	Narration (Rhetoric)-- Dictionaries
شناسه افزوده	موسوی‌نیا، سیدرحیم، ۱۳۴۸ - مترجم
شناسه افزوده	Moosavinia, Sayyed Rahim
شناسه افزوده	حری، ابوالفضل، ۱۳۵۰ - ویراستار
شناسه افزوده	دانشگاه شهید چمران اهواز، اداره انتشارات و چاپ
رده بندی کنگره	P ۷/۳۰۲
رده بندی دیویی	۳۰۰۱۴/۸۰۸

کلیه حقوق این کتاب برای ناشر محفوظ است و هرگونه استفاده از مطالب این کتاب اعم از چاپ کاغذی، الکترونیکی و یا قراردادن مطالب بر روی اینترنت و وب سایت بدون اجازه کتبی ناشر ممنوع و بر اساس ماده ۲۳ قانون حمایت از حقوق مولفان و مصنفان و قوانین مربوط به جرایم رایانه ای کشور قابل پیگیری در محاکم قضایی می باشد.

عنوان: فرهنگ تفصیلی اصطلاحات روایت‌شناسی

نویسنده: جرال پرینس

مترجم: دکتر سید رحیم موسوی‌نیا

ویراستار علمی: دکتر ابوالفضل حری

ویراستار ادبی: دکتر قدرت قاسمی‌پور

نوبت چاپ: اول

تاریخ انتشار: ۱۳۹۹

شمارگان: ۵۰۰ نسخه

ناشر: اداره چاپ و انتشارات دانشگاه شهید چمران اهواز

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: اداره چاپ و انتشارات دانشگاه شهید چمران اهواز

بهاء: ۴۸.۰۰۰ تومان

ISBN:978-600-141-272-1

9

786001

412721

اهواز، میدان دانشگاه، دانشگاه شهید چمران اهواز، ابتدای خیابان استاد بیات‌فر، انتشارات دانشگاه شهید چمران اهواز

کدپستی: ۶۱۳۵۷۸۳۱۵۱، پست الکترونیک: press@scu.ac.ir - تارنما: <http://scu.ac.ir>

بخش و فروش: ۳۳۳۳۱۰۷۲ و ۳۳۳۳۱۵۴۲ (۰۶۱) - ۶۶۴۹۴۴۰۹ و ۶۶۴۱۱۱۷۳ (۰۲۱)

فهرست مطالب

از سمت فارسی

- ۷ پیش‌گفتار مترجم
- ۱۱ پیش‌گفتار ویراستار علمی
- ۲۱ پیش‌گفتار نویسنده بر ویراست جدید
- ۲۳ پیش‌گفتار نویسنده
- ۲۷ واژه‌نامه فارسی به انگلیسی اصطلاحات

از سمت انگلیسی

- 3 متن اصلی فرهنگ تفصیلی اصطلاحات روایت‌شناسی
- 219 منابع و مراجع نویسنده
- 241 واژه‌نامه انگلیسی به فارسی اصطلاحات
- 263 فهرست آثار (انگلیسی-فارسی)

پیش گفتار مترجم

روایت نقش چشم‌گیری در زمینه‌ی تاریخ، ادبیات، دین، فیلم، روان‌شناسی، نظریه و حتی محاوره‌های روزمره ایفا می‌کند. روایت و روایت‌شناسی در رشته‌های گوناگون وارد شده و ماهیت زبان و گفتار روایت را به همراه الگوهای کاربردی و سنت‌های اصلی و رمزگان تفسیری موجود در زبان داستان کوتاه، پویانمایی، فیلم و غیره توضیح می‌دهد.

فرهنگ تفصیلی اصطلاحات روایت‌شناسی ابزار کار نویسندگان، منتقدان و پژوهشگران در عرصه‌های مختلف است که در آن اصطلاحات و مفاهیم مورد نیاز به شکل روشن تعریف می‌شوند و با کمک مثال و ارجاعات مکرر تبیین می‌شوند. همه‌ی مدخل‌ها به مقاله‌ها و کتاب‌های اصلی و دست اول ارجاع دارند. این مرجع با ارزش نوشته‌ی جرالدر برینس، استاد زبان و ادبیات فرانسه در دانشگاه پنسیلوانیا است. اثر دیگر وی به نام درون‌مایه در روایت: مطالعه‌ی ادبیات داستانی فرانسه است که در سال ۱۹۹۲ میلادی به‌وسیله انتشارات دانشگاه نبراسکا چاپ شده است.

اصطلاحات و مفاهیم به کار رفته در این مجموعه در حیطه‌ی روایت‌شناسی و اغلب از زبان‌های فرانسوی، روسی و انگلیسی آمده است. همین امر برگردان آن‌ها را به زبان فارسی با مشکل روبه‌رو می‌کند. علاوه بر این یافتن معادل‌هایی برای اصطلاحات نزدیک به هم

(مانند narrative, narratology, narrativics و narration) دشوار است و برگردان این واژگان و یافتن برابره‌ای متمایز به سختی کار افزوده است.

رشته‌ی روایت‌شناسی ساختار انواع ادبی و شبه‌ادبی را می‌کاود و شکل‌های روایت را در آن‌ها بررسی می‌کند. فرهنگ پیش رو حاصل پژوهش‌های مربوط به روایت است و به دنبال مطالعه پژوهشگرانی چون تودوروف، ژرار ژنت فرانسوی و دیگر نظریه‌پردازان رشته روایت‌شناسی حاصل شده است که ارجاعات لازم به نام و اثر آن‌ها به دنبال مدخل‌ها آمده است.

در راستای سهولت کاربرد این فرهنگ برای خواننده‌ی فارسی‌زبان، مترجم راه‌هایی را علاوه بر روش اصلی کتاب به کار برده است: استفاده از علامت ➡ جهت ارجاع‌دادن به کتاب‌شناسی آخر فرهنگ؛ استفاده از علامت ► برای ارجاع‌دادن به مدخل‌های دیگر در همین فرهنگ؛ خط پررنگ (bold) بار حروف کوچک انگلیسی برای نشان دادن مدخل جدید به زبان انگلیسی و پررنگ بودن آن برای معادل فارسی آن. برای نشان دادن ارجاعات به مدخل‌های دیگر در شرح مدخل نیز از این قاعده استفاده شده است. عنوان رمان و کتب دیگر به صورت خط مایل (italics) و عنوان داستان کوتاه بین دو ویرگول («») آمده است. نمایه‌هایی نیز در پایان کتاب گردآوری و تدوین شده است که برابره‌ای اصطلاحات روایت‌شناسی را با سهولت در اختیار علاقه‌مندان قرار می‌دهد. نمایه‌ی انگلیسی به فارسی و نمایه‌ی فارسی به انگلیسی اصطلاحات و نیز نمایه انگلیسی به فارسی آثار ادبی از جمله رمان، داستان کوتاه و گاهی فیلم سینمایی، بر اساس عناوین ترجمه‌های مناسب موجود استخراج شده است. علاوه بر فهرست کتاب‌شناسی اصلی کتاب، فهرست منابع استفاده شده در ترجمه‌ی این اثر نیز در پایان ارائه شده است.

کتاب حاضر جهت استفاده‌ی نویسندگان، پژوهشگران و دانشجویان حوزه‌ی ادبیات و به طور دقیق آنان که با مقوله‌ی روایت در قالب‌های متفاوت از جمله رمان، داستان کوتاه،

داستانک و فیلم سروکار دارند، توصیه می‌شود. مطالعه‌ی این اثر راه‌گشای مفاهیم حوزه‌ی روایت است. به جرأت می‌توان گفت در قلمرو روایت‌شناسی این منبع نه تنها در زبان فارسی، بلکه در زبان انگلیسی نیز بی‌بدیل است و جای آن در زبان فارسی دهه‌ها خالی بوده است. امید است این کتاب فتح بابی برای معرفی و ترجمه‌ی آثار دیگر درباره‌ی روایت‌شناسی شود.

در پایان بر خود می‌دانم از افرادی که در تکمیل، ویرایش و آماده‌سازی این متن به شکل کنونی آن مساعدت کرده‌اند، تشکر و قدردانی نمایم؛ لیکن مسئولیت کوتاهی در بهبود کیفی را به طور کامل می‌پذیرم. در این میان از دکتر ابوالفضل حری و دکتر قدرت قاسمی‌پور برای ویراستاری دقیق، دکتر صالح حسینی و دکتر علی‌یاری به خاطر نظرات سازنده، از دکتر آرش آذین‌پناه برای بازخوانی متن ترجمه و نیز از دکتر سید حسین ارجانی برای تنظیم و آماده‌سازی متن کمال امتنان را دارم.

سید رحیم موسوی‌نیا

اهواز - بهار ۱۳۹۹